

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

Veu de la Plana

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

SEMANARI DEFENSOR DELS INTERESOS REGIONALS

SOSCRIPCIÓ

Castelló, al mes..... 0'25 ptas.
Fora, trimestre..... 1 » »

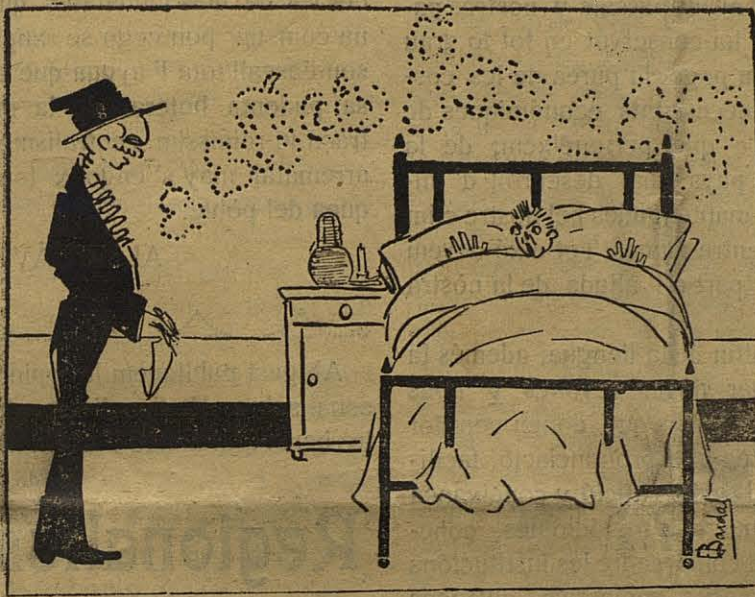
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

COLÓN, 17, 2.º
Tota la correspondència a la Administració

SE PUBLICA TOTS ELS DISAPTES

No se tornen els originals en cara que no se publiquen

FRUTA DEL TEMPS

Nostra llengua y voler al Regionalisme, son sagrats

Nostre benvolgut confrare *Tribuna Libre*, porte' en ses columnes un article firmat per Joseph Uxó, qual senyor fent crítica del moviment regionaliste catalá, dóna a entendre que 'n hi ha 'n lo Principat cert orgull, molt justificat, en concèpte del autor, puix que obedix a la diferent seguida de llavorança que hi ha 'n tots los òrdes del progrés material de Catalunya, si fem en l'ansdita cuestió una comparança de l'esmentá Regió ab cualsevol dels altres Reynes que pòblen l'Espanya.

Seguix dient lo publiciste que 'l' citat orgull es lloable 'n lo càs de valdres del mateix com de puntja pâ trevallar ab més espenta, creant nòves industries, procurant obtindre illeys y concessions que com la de

les çones franques han de dur profit a la regió catalana, «lo cual es bo pâ Espanya, perque Catalunya es una Regió espanyola. Pero cuand eixe orgull se traduix ab desdè cap a les altres regions d' hasta lo punt de voler fer nació independent, llavors mereix lo despreci de tots».

«Nosaltres creem, diu l'articler, que la Catalunya que trevalla y discurreix no vol l' independència, si no 's que aspire tan sols a obtindre un régim d' autonomia administrativa, semblant al que les provences Vascongães y Navarra ténen, lo cual es molt diferent a l' independença».

Clar. Catalunya no sols s' ha de tindre 'n conte que 's un territori que honre a Espanya, perque 's una regió espanyola molt trevallahora y profitosa. Si aixina cabilem també devem comprendre que 's un flayrós ramell de flors culturals pâ tot lo mond; que al cap y al fi nòstres ben-

volguts vehins dins de la crosta de la Terra viuen y no més adins de les banyes de la lluna. Pero hi ha més encara. Per viure tant repropet de Catalunya pertoque als aragonesos, als valenciáns y en fi a tots los Estats ibèrichs encondolits per les recalcaes que pegue lo carro del Estat en los recudolats recolps del camí centraliste, mós pertany a tots los ciudatáns comprendre ben re bé que Catalunya rebent en son joyós plantell d' iniciatives fèrmes y riques lo aiguatge del patriotisme per l' ull y l' arrèll mos ensenye als espanyols no sols a coneixer lo que 'ns convé pera esser grands, mes igualment a no pèdre res de lo que mos guanyem al trevallar nostres brahóns y calfarmos lo cervell ab tants seguits esforços; y aixó 's bo d' aclarir espavilantmos com s' espavilen los cataláns cuand s' ha de plantar cara a un caciquisme pereós y dormiló, que favoreix molt poch o gens als subdits. Y per aixó 'n Catalunya n' hi ha una reacció forta y brusenta, puix los seus habitants, veuen que 'ls d' allá dalt o no tenen tanta força de voluntat, o a les justes peticions que 'ls s' endrecen responen vague-tats poch fruytoses, o be ixen ab la pata entravessá.

Seguix lo senyor Usó enaltint les corrents regionalistes en quant que n' hi ha un bon tall de serveys públichs, com carreteres y altres qu' esmenta, los quals estarien a son juí molt millor dirigits en les provences. També 's pronuncia pera que 's donen mes facultats, que les d' ara, a les Diputacions.

Y despuix arrèe y per desgracia 'n forma, al nòstre juí, molt precipitá les següents afirmacions: «Lo regionalisme, limitat purament a l' administració de determinats serveys, ha

de produir excel·lents resultats; pero que 's limite a d' aixó solsment eixa política, *sens voler la resurrecció de llengües ya oblidaes, ni les Corts aragoneses, ni altres mil arcaiques coses que cuand se suprimiren fon sens ducte perque no servien pâ res*...

Hi ha que dir que lo senyor Usó no pareix si no 's que darrere del seu entusiasme per la grandea de tot lo del pays, en cabant de la fortor ab que ha prés la defempça del regionalisme, allargat de banda a banda del terré ibèrich, de repent un pèl de mamella l' haige gelat per complet al anar a entrar de plé 'n les radicals conclusiões que son criteri francament autonomiste 'l conduia.

Que li passe aixó a vosté, senyor Usó, no ho extranyem; aixó ho porte una miqueta de falta, com si diguerem de fé 'n l' ideal del Regionalisme, y que 's consiguient a que no está 'n gran degut fort en l' estudi de la cuestió; que ya vorá si vosté mastegue bé la idea y la recapacite activament, a la darrería pedrá tot eixe esglay de separatisme, que tant pareix escarotar-lo; y no farà cas de totes les gaytes en que revestir la nòstra pénsa quelcom gent que pasture 'n idees banyaes de centralisme.

Pero sigue com sigue no 's pot pendre ficaci d' eixa abocamenta de saria que vosté tira contra dolcíssimes parles; ni 's hora de traure a rogle la cuestió dels furs d' Aragó, d' eixe país aon l' esperit contrari al absolutisme está previst cuand la tracião 'ns diu que Aragó tingué lleys avans que reys; y molta democracia, cas de cumplir los jutjes ab sa concencia tenim ab lo fur de la *Manifestació* pel cual lo Rey no mes podíe presentar la denuncia particular a l' autoritat del *Justicia* en delictes comesos per ciudadáns acullits a d' aquell fur.

La cuestió de la Llengua 'ns conduiria a escriure una pilera de volúms si volguessém desfilassar la raó que te d' esser sa vida, fonamentantla 'n arguments filosófichs, motius històrichs y resultats pràctichs.

Direm no més qu' eixes llengües

ya oblidaes, segóns lo publiciste, no més ho están ortogràficament, al nòstre entendre. Lo Rey Felip V prohibí que oficialment s' escrigueren; mes l' element del pòble que no haguera sabut expresar los seus amors, los seus interesos, les exclamaciões més sentides de sa vida, ha seguit anys y anys per espay de dos segles usantles; y gracias a d' aixó en tot lo Reyne valenciá s' han entés dins los municipis, alcaldes y regidors, en los sindicats y demés juntes de govern han seguit manant nostres avant-passats y nostres pares, y s' ha conservat en tot lo grau que s' ha pogut la purea de les costums y necessitats econòmiques de la raça a que perteneixem; de la vida del pays cual desenroll d' iniciatives mantengudes pèl nostre clim duyém entre mans. Tot aixó devem en gran part a l' aljuda de la nòstra parla.

Lo cultiu de la llengua, además fa arreplegar noves revoltes y nous tons prosodichs que donen gentilor y eixeritea a la prononciació, facilitats pera tindre afició y coneixença en l' estudi d' altres idiomes, conequera pâ comprendre les instituciões y 'ls esperits comarcals, avanços en la formació d' una rònega parla 'n tot l' Univers. Además, sempre té molt poca gracia que quelcoms erudits (en prou cantitat los hi ha) no vullguen que parlem lo que 'lls diuen que son dialectes y fins se burlen dels brams que 'n llengua oficial asolten los fills de les regions nò castellanés; y a canvi se fan grossos empeltant lo castellá de paraules angleses, franceses, italianes y demés agavellamenta de barbarismes ab que principalment lo floreta de la noblea enmerlipe la parla de Castella.

Per fí, si 's que les llengües regionals son roíns de comprendre per la banda dels forasters que venen a trafegar en les oficines de per aci, més motiu hi ha pâ estudiarles; per un costat avançarém cap a l' autonomia, fòra de que mos manuqueije nòstres assumtes la gent d' altres paratjes y per altra part més peyróns de serietat s' han de vore de les fites per adins dels rodals de fora 'l centre, en cuand dispenen per tot

arreu d' nna llengua que 'ls farà més de respectar.

Enemichs en les demés regions no tenim per qué voren ni tindren; crèguenmos que 'ls que més mos planyen son los castelláns; eixos desventurats jornalers, de la classe mitja y en un mot, tots aquells d' allá que sense viure del centralisme, al estar junt al cor d' aquest mitj de govern deuen mossegarse 'ls punys de maliccia al vore tant propèt tota la maquinaria de tant desgallitxat procediment enemich y malcoraor del vèr bé dels ciudadáns; que aixina com un pou cego se xuple dins son cascall tota l' aygua que cau per sa pudenta botera, de la mateixa traça lo roínissim centralisme sense arrematar may s' engolix tota la riquesa del pòble.

ALMUGÁVER.

Ab gust publiquem la opinió personal sobre «Regionalisme» de nòstre benvolgut amich l' abaix firmat.

N. de la R.

Regionalisme

¿Qu' es el Regionalisme? Regionalisme es la política que te per objecte defendre, dins de la unitat nacional, la descentralizació y tòtes les lleys, drets, furs, franquicies, llenguaje y bones costums que 'n átre temps tingueren y gojaren els reines y regions, y baix les que tan felichos y dijosos vivien els nòstres avants passats. Es el grand amor y apego que 's té a una comarca o regió y a totes les còses que a ella perteneixen: es la defensa de l' autonomia contraria, com veém, al centralisme.

El Regionalisme no es el separatisme; no es el voler fugir, ni apartarse, ni separarse, ni tan sixquera menys preuar a la nòstra tan vullguda com desgraciá Espanya.

Molts son els que s' han cregut que 'l Regionalisme sols aspire y vol separar les regions de la pátria; estos tals están en un gran èrro, y mehan de dispensar el qu' els diga, que 'n esta materia son molt pòbres de coneiximent, perque si ells sapieren lo util, bó y necessari qu' es la im-

plantació d' este règimen polítich en tòtes les regións y reines, seguríssim estich que nó sols rectificarien eixa tan equivocá opinió, sinó que, ab molt d' entusiasme, defendriem tan bona política. Si la bondat d' este règimen foral haguere segut comprèsa pels espanyols, de ninguna manera hagueren permès qu' els desgobernants que ham tengut de molts anys a esta part, aboliren eixe régim en tòtes les regións; nó, nó, ho ha e ren consentit, avans al contra: i, haguérense vallgut de tots el mitjos legals pera emplantarlo en la seua regió, y eixa, y no altra, es la sagra obligació que té tot aquell que s' aprecia de bon espanyol.

Mes ans deven dir que solsment escrivim pera quells que de bona fé creuen qu' el Regionalisme es separatisme.

Pera convèncer als primers baste qu' es fixen en els fonaments en que descansa 'l Regionalisme.

En efecte, unes voltes es fundaren les regións en els molts treballs y grands sacrificis que 'n pró de la patria feren, ab el fi de qu' el Rey ixquera de algun gran compromís o a puro; y este modo de constituirse fon molt frecuent durant els segles que durá la reconquesta; y els Reys molt agrahits a tans grands beneficis, els donava als pobles, ciutats, villes y regións tots els seus furs, drets, franquícies y tot lo que a ells mes els convenie y necessari era pera el seu desenroll atres voltes, les regións y reines voluntariament se sometien al Rey baix aquelles basses y condicions que mútuament estipulaven y convenien; y, per fi, atres vegaes, el mateix Rey, considerant lo absolutament necessari que pera els pobles, villes, ciutats y regións era la conservació de les costums y furs que tenien, a pesar de ser conquestaes per ell, no tenia inconvenient en jurar, com ho fea en les demes, guardar y fer guardar tots el seus drets y furs.

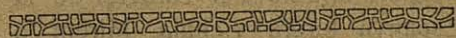
D' este ú tim modo de constituirse les regións, ciutats y pobles teniem mols eixemples en les casi infinites cartes pobles de fundació qu' els Reys y senyors feren en favor dels pobles, ciutats y regións.

Ara bé, si volen fixarse en lo dit,

tots podrán vore cuanta raó mereixen els regionalistes pera defendre sos grandiosos ideals, y, per igual motiu, deven també vore cuan errats están o cuanta malicia demostren tindre tots els que s' han empenyat en confundir el regionalisme ab el separatisme. Lo hú es diametralment opost a lo atre; perque, si be 's veritat que 'l Regionalisme vol y aspire a que la regió s' engrandixca justament, no ho vol asso pera menyspreuar, separarse o rebelarse contra sa mare pátria, sinó pera que s' engrandixca també com ella; es la patria chicoteta que fense gran ella, engrandix també la patria grand, es la germaneta menuda que vol el engrandiment de sa germana major. Yo 'm crech que pera tindre amor a la patria grand, avans es fa necessari tindre amor a la patria chicoteta; y molt dijosa será la patria que tinga molts ciudatans que diguen com es costum dir entre bons valenciáns: «molt bona es valencia, pero millor es la caseta de mon pare».

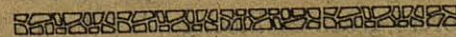
Els bons regionalistes no sols han professat gran amor a la patria, sino també als seus reys, y per eixe motiu podém y devém dir que may les regións s' alçaren y es rebelaren contra 'ls seus soberans, si estos, com era degut, respetaven son règimen foral; y així també els Reys amaven com a bons pares al seus fills y per aixó soberans tan sabis y poderosos com foren Fernand el Catolich, Carlos V y son fill Felip II, avans d' empunyar el cetro, s' honraven en jurar que guardarien y farien guardar tots els furs que tinguera cada regió.

LO SOLITARI DE PENYAGOLOSA.

El cacique es un siniestro personaje, esclau dels poderosos y tirá dels humils, meçla rara de violencia y astucia, de servilisme y de insolència, corredor e intermigdiari en el repugnant cambalache de conciencia per mercés.

ALFREDO CALDERÓN.

PER VALENCIA

Yo volguera en la dèstra una llança y en l' esquerra esgrimir fórt escut, y ab lo còr arreblit d' esperança guerretjar, per la santa lliurança de Valencia, hon esclau he naixcut.

Yo volguera portar les mesnades, de Valencia en defensa a lluitar, y ab les mans de ferides prenyades, a ma Patria, tornar les robades llibertats, de que va disfrutar.

Y vengar yo volguera ab mes mans les ofenses que várenli fer, roin còlla de mals valenciáns que, oblidaren, bogins y vilans, a la Patria hon rebèren el ser.

A sa Patria, Valencia aturrida, que 's desangra per tots los costats, y no tròba, la pòbra dolida, el remey pèr curar la ferida, que li feren bogins descastats.

Y volguera, per fi, valentins, ab cadenes, grillets y dogals, condenar als pirates roins que se fan de sa Patria bogins, sens reparo de ser criminals.

VICENT PLÁ MONSONÍS.

D'ART

Gran Exposició d'art
Jove Valenciá - - -

En lo vinent mes de Juliol se celebrará en Valencia un interesant concurs de Pintura, Escultura y Cerámica artística, a la que podrán concurrir tots los artistes jovens fills de la Regió Valenciana.

La exposició s' instal·lará en los claustros de la Universitat y el temps d'admissió finirá lo dia 25 del present mes. Pera més detalls dirigixquense al President de la Comissió de la Exposició d' Art jove Valenciá, Cercol de Belles Arts, Valencia.

S. M. lo Rey y els artistes senyors Sorolla, Benlliure, (En Joseph y Mariano), Muñoz, Degraín y Benedito, han concedit importants prèmits en metálich.

Segurament esta Exposició, orga-

niçá pera fomentar els ingressos pa la construcció del Palau de Belles Arts, en projecte, tindra excepcional importància.

Unes paraules

à "El Amigo del Pueblo"

En el número corresponent a este mes de *El Amigo del Pueblo* y ab el títol «Un regionalista atrevido» se llig una lletania d'insults, coaccions y amenaces que nosaltres no podem menys de rechaçar.

Creem que cuand algú no pénsa de igual forma que nosaltres hi han atres maneres de discutir. Y opiném que cuand en cualsevol treball te hu la convicció de que se falta obèrtament a la veritat, en perjuí pròpi, se li deu invitar a una rectificació y cas de que se negue llavors se pot parlar fòrt sens recurrir a paraules poch cultes.

El Amigo del Pueblo diu que llixqué el número 9 de VEU DE LA PLANA. Podia haver llegit també el número 10 y tal volta s'havera aforrat tota la serie de paraules grosses qu' estampá a cósta de «Xenius».

El Amigo del Pueblo afirma que hi han casos com els que assegura «Xenius», de manera que sols s'aparten en quant a la extensió y número d'ells. Ha de saber dit periódich que «Xenius» ha rebut felicitacions d'un important sector del proletariat conscient de Castelló que sabé llegir son article complet y les aclaracions que doná pera desfer la boira escampá per algú que buscava un efecte teatral.

Repetím que rechacem tota classe d'insults que desperdiga y li recordem a dit periódich que no es quí pera llevar a un ciudatá els drets polítichs y socials. ¡No faltava més!

En quant a la felicitació a *El Clamor*... mos la expliquem perfectament. Res més.

El Flamenquisme

Dos maneres de vórel

Sè de pintors anglessos que han pintat lo paisaje espanyol en molt de caràcter, que 'l flamenquisme 's pera dells baix d'un punt de vista artístich, la còsa mes aplaudible d'algunes còses espanyoles.

Aquestos artistes s'han pasejat pèls carrers de Londres vestint lo traje de chaqueteta curta y sombrero planchat; han depres a tocar la guitarra y cantar cante flamenco; tenen gramòfonos ab plaques de la «Niña de los peines» y cantaors andaluços; donaren conferencies sobre flamenquisme y propagaren en els seus amichs l'afició a aquesta malaltia, com diu Eugeni Noel. La festa dels bous la consideren ells com una nota llumínica, neta, de sol brulent, fòrta de cromatisme, 's pà ells el banderí alegre y trágich a la vegá del ánima d'aquesta tèrra bravia y esteparia.

En eixa manera de pensar d'aquestos homens anglessos sobre asso estich ab ells conforme; exteriorment, interiorment, la festa de bous te aqueste contengut mirá dende una posició purament espanyola, Representativa de festa pera els ulls, d'emoció mes o menys discutida, pero emoció al fi.

Es com un cuadro clar de llum, calent de color, vist realment.

Zuloaga, Anglada y Sorolla han pintat la psicologia, la llum, la visió realista dels bous, y aquèsta part de la seua obra no careix de menys interès que la restant. Al primer correspon, la ironia, el caràcter de la Espanya torera y chula. Mirem lo retrato de «Mi prima Cándida», «La pobre víctima», «Toreros», «Española», tots aquestos llenços—espanyols mes que ninguns—tenen el flamenquisme retratat d'una forma, no pintoresca, matonista sino trista, d'una tristor pensativa, mística elegiaca, com si diguerem el espirituaisme del Greco y la sátira de Goya meçclats d'una manera plena y percibida, suficient y concreta.

Anglada té «El idolo» que no 's el torero groch de Zuloaga, 's el torero

guapo casi afeminat qu' ensomie 'l apassionat a la afició. Alt y fi de modals elegants, torero de saló. Pera Anglada 'l torero no represente la visió llastimosa de pobrea espiritual. No. Es en ell el cant briós, blanch de llum diáfana y opalina, 'l nervi de la raça pictòrich baix l'apariencia d'un raig de sol allumenant un tròc d'aquesta tèrra mediterrànea.

Sorolla te la festa de llum com un motiu mes de la seua pintura, ha pintat el cuadro «Preparándose para salir» com haguere pintat un assunt a voreta mar o un jardí valenciá. Ha vist en ell la llum y el color, el moment d'una tradició espanyola, o 'l tràfeh d'una vesprá de bous; el mataor y el peó; el picaor y el parranda, les manoles de mantó filipi, els clavells y el or dels trajes toreros. Pareix que carixca, d'interés pà ell, de tindres a pensar que 's anèmia espanyola, no. Fogositat, colors valents, policromia de sol d'estiu, sí. Clar es el pintor espanyol y fins el extranjer també que no haiguen pintat una moreneta andaluça o un torero pera fer vore ab elocuencia 'l sentit ibèrich baix la pressió del flamenquisme.

Aquesta unitat dels artistes sobre este tema 's mes que prou pera demostrar que 'l flamenquisme constituix una font d'aigües clares aon beuen la inspiració espanyola un número extens d'gent de paleta.

Aquesta quicá sigue la raó verdadera de poder vore 'l flamenquisme 'n eixe concepte de manera grand y sublim.

XENIUS.

(Acabaré)

DE LES CORTS

SENAT

La nòta mes sensacional de les sessions fins huí verificades ha segut donada per lo senyor Abadal, senador regionaliste per Barcelona.

Frédament, ha exposat ab tota claretat el problema regionaliste en general y, en especial, el problema regionaliste catalá.

Ha senyalat seriament l'ausencia

de govern desde anys arrere culpant als governs centrals de la pèrdua de les colònies per no acudir a temps en reformes que precisaven en pòbles que ya ixqueren de la menor edat.

Avisa lealment que ya es hõra que 'l Govern central s' ocupe de la qüestió catalana, tant de temps passà en excuses sense estudi serio, pera evitar «moments tràgichs».

Fon contestat per el senyor Bergamín que digué paraules extranyes, graves, per pronunciarles un exconseller de la Corona declarant al partit conservador enemich dels catalanistes. En la rectificació del senyor Bergamín procurá disminuir la nota agudíssima de franca oposició catalanista.

En totes parts s' ha comentat moltíssim el discurs del senyor Abadal notable per tots conceptes.

CONGRÈS

El senyor Cambó en el Congrés ha mantingut la nota viril del senyor Abadal en el Senat, com eco fiel del grandios acte de la Unitat Catalana celebrat en el Parch Güell.

Manté lo que digué en Barcelona y anuncia que així consta en la esmena presentá al Mensaje. Parla també del moviment regionaliste en altres provincies y assegura que 'l partit conservador no podrà desentèndres del problema regionaliste. Se mòstra pesimiste en quant a la eficacia del Parlament. Parla de les nòves nacionalitats, Bulgaria, Servia, etc., ans baix 'l imperi turch y rechaça la idea de SEPARATISME en les nòves nacionalitats que la evolució del temps forma ya que les nacionalitats poden conviure en un mateix cos sens que siguen SEPARATISTES.

Han donat els dos senyors representants de Catalunya la nota elevá en les Cambres, puix clarament han demostrat que lluiten per un Ideal.

El cacique no es sino un facciós: el facciós un aspirant a cacique.

MAURA.

DE SPORT

Lo dumenje passat tingué lloch en Villarreal una gran festa deportiva a la que assistiren gran número de amateurs als nobles sports del pedal y del foot-ball.

Encomençá esta festa efectuarse carreres pedestres en les que prengueren part 13 corredors siguent classificats per este orde: 1.º Cheza, 2.º Borillo, 3.º Gil, 4.º Sifre, 5.º Aarnau y 6.º Bort.

Acte seguit se jugá el partit de foot-ball entre dos seleccions dels Clubs Deportivo y Castalia d' esta població. Resultá guanyador lo Castalia per quatre goals a hu del Deportivo.

Continuá l' espectacle ab la celebració d' una carrera infantil de bicicletes siguent Girona qui chafá la meta en primer lloch, en despres Peris y el tercer lloch Cheza, acabantse esta gran festa deportiva ab el gran match ab entrenadors a motocicletes, entre Manel Clausell d' ésta y el campeó regional Joan Batiste Lloréns. Este era entrenat per Andreu y Clausell per hu d' açi.

A les poques voltes l' entrenador de Clausell s' adelantá a la moto d' Andreu y encara que Llorens dona unes voltes perseguint al contrincan tingué qu' abandonar lo puesto y seguir al seu entrenador.

A la volta 28 Clausell se portaba una de ventaja y decidí la victoria al seu favor.

Esta carrera durá 24 minuts y foren correguts 10 kilòmetros.

L' espectacle fon del agrado del públich que omplia les pistes del velòdromo de Villarreal rebent lo senyor Poré, mil felicitacions per la organició de la festa.

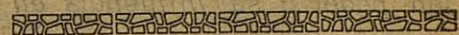
D' ESPECTACLES

La nova empresa del Teatre d' estiu d' aquèsta capital ha obert la temporá portant una companyia que, francament, deixava molt que desijar. Tan sols la orquesta que, dirigida per la prestigiosa batuta del Mestre Senís, fon objecte d' aplaudi-

ments per part del públich al que unim els nostres. Les obres representades foren «El Nido del Principal», «La Casa de Quirós», «Los Cadetes de la Reina», «Eva», «La Viuda Alegre» y «Maruxa».

L' empresari senyor Barber, demostrant el gran interès que sempre té per complaure al públich de Castellò, ha tingut el bon pensament de portar al nostre Principal una companyia que prèvia autorizació del gran Benavente representarà *La ciudad alegre y confiada*, obra tan discutida per la crítica.

El senyor Barber que pâ tal objecte ha obert un abonó de sis funcions, está de enhorabóna.

Del notable semanari «España» número 71, traduím lo següent:

«Si Cambó y els deus menors y héroes de poca cuantía que l' acompanyen volen significar son viu descontent cap a la inèrta fofa y degradant política que se fa desde Madrid, mos sentirem solidaris dels regionalistes. ¿Quín espanyol que verdaderament pense en l' engrandiment d' Espanya, encara que no s' afegixea al cór del patriotero populacho de guant blanch, no se sént un poch regionaliste y fins un poch separatiste? Este régim de nepotisme manso, de chala plutocrática, de compastrat universal no pot suscitar idees unitaries y centralistes mes que en sos paniaguats. Tot espanyol a qui móga un interès colectiu ha de ser o revolucionari, porque lo estatuit es estanca-ment, putrefacció, mort; o anticentraliste, porque 'l cén- tre es com un càncer que viu de devorar les entranyes y les esperances del resto del

pòble espanyol; o antipatriota, perquè patria significa en Espanya orgia econòmica, monopòli escandalós, privilegi cínich d' un costat; y misèria degenerant, explotació única, embruteiximent fatal de l' altre. Si els regionalistes catalans van contra este cèntrre y contra eixe género de patria, ningun bon espanyol deixarà d' acompanyarlos».

Es cacique aquell que ab mengua de la justícia aprofita son poder o sa influència en profit propi y de son partit.

AZCÁRATE.

COMENTARIS

Ha segut nomenat Secretari del Ajuntament de Burriana, nostre distinguit company y entusiaste valencianiste En Joan Bte. Tejedo, per lo que li adreçem nòstra més coral felicitació.

Havem rebut un atent B. L. M. de nòstre volgut amich l' acreditat farmacèutich Joan B. Pascual en el que mos dòna conte de sa nòva casa y establiment carrer Sant Félix, número 11. Li agraïm el saludo y li desigem moltes prosperitats.

PRECHS Y PEDRAES

Sr. Croniste:

A vosté mes que a ningú li pertoca cridar l' atenció del Sr. Alcalde, pera que prohibisca que la perrera porte adreçat el célebre escut de les barres de rosa y blaves, y el cèl de color manteca.

¡Qu' estem fent el ridícul, senyor!

Es lamentable lo que ocurrix en nòstra ciutat en la cuestió de la llum. A primeres hòres de la nit els carrers cèntrichs se queden mig a fosques. ¿Se tracta, acás, de fer economies? Creem que no deuen ferse per eixe costat. ¿O es que hi ha averies en la maquinaria?... Llavors seria altra còsa. Lo cèrt es que molts vehíns dels carrers Colón, Çaragoça. Major, etc. etc., no paren de queixarse.

Lo ví **Champagnette** es

Sense ferli cap favor
De tots los bons el millor
y el que se despatja més.

Per aixó ab grand interés
Volem que tot bebedor
Acredite al inventor

Y es gaste en ell els dinés.
Proveulo sinse tardar
Voréu que còsa més bona
Y gustosa al paladar.

Després se feu una tróna
Y tot hom a pregonar
Lo ví que la fama abóna.

L' encontrareu a l'40 en l' establiment de Lluís Catalán (**El Morito**).

Senyor Administrador de Correus

Son molts el soscriptors de fòra que se mos queixen de no rebre el periodich, a pesar de que tots son depositats en Correus en deguda forma.

Esperem de vosté mos atendrá en este just prech, y farà per evitar esta irregularitat en el servici.

Dialechs al vol

Pasetjant l' altre dia, oïrem a dos senyorettes lo següent:

—Yo dende qu' hacen esas *peniculas* de series que ya no me gusta ir al sine.

Parlant d' eleccions, un senyor *del día* explicavé a varios mes que estaven sentats en una taula del Suïço, les peripècies que passaren en un pòble y qu' ell fon testich.

—Miren ostedes com estarién los ánimos aquell día *haciendo l' escrutinio*, que hu d' ellos, s' alsó de la silla y li pegó una bastonada a la urnia.

Defengau VEU DE LA PLANA y defendreu vostres interesos.

ADMINISTRACIÓ

CORRÉU

M. R. Adzaneta.—Com vorá, lo seu treball, se publica hui. Es vorem honrats en la publicació del original qu' ens anuncia. Incondicionalment a lurs òrdens.

V. T. M. Artana.—Per el giro que li ham donat al periodich, notaré havem deixat de publicar esta clase de treballs, no obstant si vosté mos autorisa l' aguardarem pera una de les fulles lliteraries que pensem fer. Voriem en gust fera algo tractant de nostres ideals.

Junta E. P. C. P. B. A. Valencia.—Se publica traduit.

C. S. Benasal.—En turno el seu sonet. Memories del companys.

A. P. U. Benimodo.—Rebut lo seu treball. Vorém de complaurel lo mes pronte que pogam.

O. F. Barcelona.—Rebut import soscripció primer semestre, qu' es conforme. Mercés.

Secretari J. V. Valencia.—Li confirmem nostra lletra del 4. Apresiarém remitisca fondos.

E. M. Id.—Idem idem.

Xeic, Tortosa.—Envie sa firma del treball.

Castelló: Imp. J. Barberá

Línea de Vapors

TINTORÉ**BARCELONA**

Servici fixo y semanal entre Castelló y Barcelona

PER LO MAGNIFICH VAPOR

FRANCOLI

Travesia rápida.—Llum eléctrica en tot lo barco.—
Telegrafia sens fils. — EXIDES: De Castelló, Dumenge 11
matí. — De Barcelona, Dimats vesprá. La càrrega s' ad-
met en Barcelona, el dilluns; en Castelló, el dimecres.

Pera informes a Domenech Cert S/A, Plaza de la Paz, 3

CASTELLÓ

Paseig Colón, 11.—BARCELONA

RELONGERIA

♦ ♦ DE ♦ ♦

Eduard Parés

GONZALEZ CHERMÁ, 76

Relonges de les millors marques, cadenes, dijets, ulleres y
gafes de totes classes. Gemelos Teatre y camp.

PREUS SENS COMPETENCIA**Drogueria****L' ARAGONESA**

= DE =

:: Lluís Gomez Molinos ::

64, Colón, 64.—CASTELLÓ

Complet surtit en perfumeria del país y extranjer. Dro-
gues, Colors, Barnisos, Pincells, Articles fotogràfichs y ma-
quinaries.

Venta exclusiva de Alcohol SOL y Colonia ESA

Lampares**OSRAM**

A 1'90 Pesetas, de 5 a 50 bujias

Marca wolfram a 1'50 ptes. de 5 a 50 »

» Madrid a 1'40 ptes. »

Inmens surtit en aparatos pera gabinet, saló y mentjaor

Fornillos, Planches, Cazos y Estufes eléctriques

Complet surtid en material pera instalaciós

Lampisteria de PERE FECED

González Chermá, 78

Insecticida RODRIGUEZ

Contra el Poll-roig, Serpeta, Pulgons, Fumagina, Negreta
y cuants insectes y criptógames ataquen al taronger, lli-
moner, oli veres, pomeres y demes arbres.

APROBAT son empleo per R. O. de 30 de Giner de 1912.

DEPOSITARI:

En Joseph Vaquer Gomis

Paseig de Morella, 5

CASTELLO

Panyeria y Sastreria

DE

Antoni Soliva

Altes novetats en géneros pera caballer
ressibits pera la present temporá.

Confecció esmerá y preus economichs

Colón, 11.—Castelló

Diu BUSUTIL

que tots els elegants coropren en sa casa. ¿Sabéu per qué?
perque **BUSUTIL** es el que ven mes ba-
rato, te més surtit de modes y se contenta en que el seus
compradors estiguen contens encara que pergue.

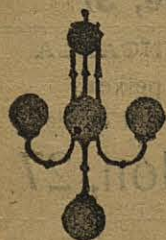
Moderna y Lujosa Confiteria y Patisseria

DE

Vicent Blasco

Especialitat en tortaes «Mokas» ramillets y dolços de
fruita.

González Chermá, 56

URALITA-ROVIRALTA

Piçarra artificial d' amiant y portlant comprimit pera Teulaes, revestiment de parets humides y cel rás.
Planches especials de 120 per 150 centímetros pera cubertes de poca pendent.
Pera preus, mostres y condicions de venta a

ROVIRALTA Y COMPAÑIA. S. EN C.—INGENIERS.—BARCELONA

Depòsit en Castelló a càrrech de J. B. Valls Climent.—Alloza, 135

TOS... TOS... TOS...

Les PASTILLES MONSERRAT curen tóta afecció del sistema respiratori, tos, bronquitis, asma, dengue y catarros, per crònics que siguen.
Venta en Farmacies y centres de específichs. En Castelló FARMACIA DE JOAN A. PASCUAL, Gonzáles Chermá, 66

BAR ANGLES

Establiment reformat a la moderna. Servici esmerat. Sopars pera eixides de teatre y cine.
Cerveces y eixarops del país y extrangers.

Dumenge Montesinos

González Chermá, 44

Casa de SANCHO GERMANOS

(SUCESORS DE ENRICH TÁRREGA)

Gran surtit en comes i' es fins y en tots los géneros concernients al ram de

ULTRAMARINS

Diariament resibim los millors articles indicats pera la present época.

Depositari exclusiu de la Cerveza Petry
36, Plaça de la CONSTITUCIÓ, 36

Sabateria

DE

JAUME GONZALEZ

Calçats de última novetat. Especialitat en el calçat a la mida.

Inmens surtit en calçats de lujo.

20, Ensenyanza 20

Elixir Gomenol Climent

Es el millor antiséptich de les vies respiratories

Curen radicalment els Catarros crònichs y aguds. Tos, Bronquitis, Asma, Grippe, Resfriads y totes cuantes enfermetats radiquen en l' aparato respiratori.

Depòsit en Castelló: Victorí Aparici, Pí y Margal, 17

BAR FORNOS

Café extra, Vermouth Torino, Eixarops, Licors de les millors marques, Cerveces del país y extrangeres.
Depositari exclusiu del SIDRAL TEIXIDÓ.

Joseph Segarra

G. Chermá, 84 — Castelló

Transports de totes classes

Máquines, calderes, y ferros per tonellaes. Conductora especial y embalaor de mobles.

J. VIDAG Y FIGGS

Pí y Margall, 57 y Obelisco, 8.—Castelló

EDUARDO VICIANO

PAQUETERIA. — MERSERIA — ALTES NOVETATS
Tires bordaes desde 10 céntims vara. Gran surtit en colls «Pierrot» «Olga» y corbates «Nortón».

Caballers 1 y Colón, 20

Llibrería Religiosa-Escolar

DE

FRANCESCH S. SOLER

Nou y modern establiment. Material de dibuix y escriptori. Llibres de texto pera escoles y demás objectes ab la matjor economia posible.

5, Colón, 5

Gorreria

= DE =

CONSUELO CARRIÓN

Inmens surtit en gorres a 0'60 ptes.
Gran varietat en tota classe de gorres.

Plaça del Rey En Jaume, 31

BASAR DE FERRETERIA Y QUINCALLA

Especialitat en objectes pera regals y de peixca.
Lo millor surtit en palmitos pera la present época.

Emili Martí.--Colón, 27

Automóvils Castellonesos d' Alquiler || Garage: Lluís Vives y E. Viciano

Construcció, alquiler y reparació de BICICLETAS. Automóvils de propietat.
Grands facilitats, casilles independents, llavaor y fosos. Stock Michelin.

RUSSELL ECROYD NEILD

Nou y grand taller, Lluís Vives, 12 al 20 y Escultor, Viciano 14 al 26.—CASTELLÓ

